

OSLO SENIOR HØYRE

PROGRAMINNSPILL: HVA SKAL VI LEVE AV?

Næringsutvikling og verdiskaping

I forbindelse med Oslo Senior Høyres politiske verksted er det opprettet en arbeidsgruppe for Næringsutvikling og Verdiskaping som har utarbeidet innspill til Høyres stortingsvalgprogram som følger under.

Arbeidsgruppen har bestått av

Bjørn Henriksen

Rolf Skår

Egil Høyem

Arne Bruusgaard

Om arbeidsgruppen

Arbeidsgruppen er sammensatt av personer med lang erfaring med innovasjon og utvikling og ledelse av teknologivirksomheter. Bjørn Henriksen har mangeårig erfaring fra blant annet Norges Forskningsråd. Egil Høyem har på tilsvarende måte mange års erfaring med unge virksomheter fra Innovasjon Norge. Rolf Skår er kjent som selve motoren i utviklingen av Norsk Data og et stort antall teknologibedrifter, blant annet som styreleder i Norsk Romsenter. Rolf Skår deltar fortsatt i et antall teknologibedrifter. Arne Bruusgaard har jobbet som leder for en av landets største datasentraler og har også startet egen høyteknologibedrift. Han har også deltatt i et større antall SMB'er, noe han fortsatt holder på med.

1. Om eierskap og kontroll

Norsk næringsliv har de siste 20-30 årene vært under sterk endring. Samtidig som den offentlige støtten til forskning og utvikling, både til veletablerte norske bedrifter og til nyetableringer, har økt betraktelig, har både sentrale norske bedrifter og forskningstunge norske bedrifter blitt solgt til utlandet.

Som nasjon ønsker Norge å være et attraktivt land for investeringer fra utlandet samtidig som man ønsker mest mulig norsk kontroll over norske forskningsresultater og norske

bedrifter. Dette for å beholde både kunnskapen og arbeidsplassene i Norge – og derved størst mulig økonomisk utbytte av forskningsinnsatsen i Norge.

Spesielt innen farmasi og legemidler kreves det enorme midler for å kunne komme inn på markedet. Samtidig investeres det her store beløp i forskning og utvikling fra både private og det offentlige. Her har ofte de norske nyetablererne ikke noe annet valg, etter at den første forskningen er gjort, enn å selge seg til internasjonale investeringsfond eller store internasjonale konserner. Den samfunnsøkonomiske konsekvensen av dette vet vi lite om. Tilsvarende også for sentrale norske bedrifter som selges til utlandet, som i hovedsak baserer seg på norske naturressurser, og som også innehar betydelig kunnskap, opparbeidet gjennom mange år, delvis ved hjelp av offentlige midler.

Samtidig vet vi at Norge både ønsker og er avhengig av investeringer fra utlandet. Vi må også ha som mål å være et attraktivt investeringsland for utenlandsk kapital. Dette gjør vi bl.a. ved høy og god aktivitet innen forskning og utvikling.

Hensynet til norsk eierskap og kontroll på den ene siden og ønsket om å være et attraktivt investeringsland må balanseres. Oslo Senior Høyre foreslår derfor at det utarbeides en strategi på dette området som gjør oss mer bevist på betydningen av eierskap og utenlandsk oppkjøp.

Forslag til programformulering:

Høyre vil utarbeide en nasjonal strategi for norsk eierskap – offentlig og privat - der formålet er å optimalisere verdien for Norge, samtidig som Norge bestreber seg på å være et attraktivt investeringsland for utenlandsk kapital.

2. Skattefradrag for å investere i unge norske virksomheter

Norge trenger langt flere nye teknologibedrifter. I tillegg er det viktig å øke bedriftenes evne til å vokse. Å få teknologibedrifter innarbeidet i markedet tar gjerne 10-20 år. Det har vært kjent i mange tiår at norske bedrifter i oppstartsfasen har vanskeligheter med å skaffe tilstrekkelig og risikovillig kapital. Når personlige midler og venners midler er brukt opp er det mange som må kaste inn håndkleet. Interessante og lovende muligheter forsvinner enten ved at prosjektene legges ned – eller blir sendt ut av landet for en billig penge. Norge trenger ikke bare forskning og utvikling, men bedrifter som har økonomisk utholdenhet til å få produktene ut i markedet. Norge har kapital, men den er fokusert på prosjekter som kapitaleierne vurderer som mindre risikofylte. Eksempel på slike prosjekter er for eksempel eiendom, kunst og innen nisjer som er utprøvd og der risikoen synes balansert.

Oslo Senior Høyre mener at personer eller personlige eide aksjeselskap som går inn i små og mellomstore oppstartsbedrifter skal få avskrevet 20% av investeringen hvert år de er med i selskapet. Går selskapet over ende i denne perioden taper investorene restinvesteringen (som ikke allerede er avskrevet), med mindre de ikke fyller opp med mer penger – og får nye 5 års avskrivning av disse. Begrunnelsen for et slikt forslag er at kapital må motiveres til å ta høy risiko – mot at risikoen reduseres ved at investoren blir med på utviklingen over tid. Et så gunstig forslag er imidlertid ikke noen sikkerhet for at Norge vesentlig vil øke antallet

investeringer, da investorer fortsatt vil vurdere prosjektets potensiale og risiko for at det vil klare seg.

Forslag til programformulering

Høyre vil arbeide for at investorer i små og mellomstore teknologiselskap skal få anledning til å avskrive 20% av investeringen hvert år i over 5 år – og at det skal bli anledning til å fylle opp investeringen med ytterligere kapital og også få avskrevet denne over nye 5 år.

3. Patenter (IP) - sikring av nasjonale verdier.

Verdien og konsekvensen av IP er for mange virksomheter og personer et forsømt område. Kunnskapen er ofte svært utilstrekkelig, selv i oppegående bedrifter som burde vite bedre. For svært mange bedrifter og spesielt de små og mellomstore, samt oppfinnere, er kunnskapsnivået om fremtidige forpliktelser og risiki med patenter gjennomgående for lavt. Altfor mange søker og får i neste omgang godkjent patenter som de etter innvilgelsen ikke klarer å følge opp og langt mindre forsvare når de blir angrepet av andre.

Oslo Senior Høyre mener at tapte patenter som følge av manglende kunnskap og manglende evne til å forsvare patentene medfører et tap for Norge av verdien av intellektuell kapital. Den tapte verdien kan være meget betydelig.

Spesielt utsatt er naturlig nok små og mellomstore bedrifter og gründere, men overraskende nok også en del bedrifter der man skulle forvente bedre. Mange av søkerne ser på et innvilget patent som selve suksessen og at de da føler at de har oppnådd en grad av suksess. Gleden blir svært ofte kortvarig. Kostnader og utnyttelse av kravene i patenter blir ofte utnyttet av andre som ikke tar hensyn. Det hjelper ikke å ha et patent dersom man ikke kan forsvare det samme patentet.

Norge mister årlig store verdier på grunn av at patentene blir misbrukt og at det ikke er midler tilgjengelig for å forsvare oppfinnelsen.

Oslo Senior Høyre foreslår at det etableres et forsikringssystem med et eget styre som administreres av for eksempel Patentstyret som skal ha til formål å forsvare norske patenter som er levert inn av norske små og mellomstore bedrifter samt av individuelle «gründere». Finansieringen kan skje ved at alle patentsøknader som leveres inn i Norge får en avgift ifm søknaden på noen prosentpoeng av de totale patentkostnadene. Alle, både utenlandske og nasjonale søknader bør betale denne avgiften. Det er mulig at det offentlige også bør kunne støtte en slik forsikringsordning. Begrunnelsen for det er at Norge som land vil tjene på at norske patenter ikke blir «stjålet» eller misbrukt som i dag.

Styret i forsikringssystemet må vurdere hvilke saker som har et tilstrekkelig stort potensiale til at forsikringssystemet skal slå til.

Noen få land har allerede etablert systemer for å ivareta nasjonale patentrettigheter – ett av disse er Singapore.

Forslag til programformulering

Høyre vil arbeide for å etablere en forsikringsordning som skal gjøre norske små og mellomstore bedrifter i stand til å forsvare patenter fra å bli utnyttet eller angrepet av andre.

4. Offentlig innkjøpsstrategi – av produkter fra unge norske teknologibedrifter.

Det offentlige Norge er landets desidert største forbruker av varer og tjenester. Til tross for mange oppfordringer fra politisk hold er det et faktum at de offentlige virksomhetene i praksis er konservative med sine innkjøp. De anskaffer som regel kjent og trygt og de ønsker i praksis ikke å delta i risiko eller innovasjonsprosesser.

Oslo Senior Høyre mener det offentlige har et særlig stort ansvar for å være med på verdiskapningsprosessene der norsk teknologi kan nyttiggjøres. Når de offentlige virksomhetene er engstelige for å begi seg ut på noe ukjent, bidrar dette til en lavere suksess blant de små og mellomstore teknologibedriftene – som ofte må dra ut av landet for å få utprøvet produktene. Dette er både unødvendig og svært dyrt og er derfor en hindring for å bygge opp ny industri.

Oslo Senior Høyre mener at det bør være en plikt for offentlige virksomheter å måtte delta i å utvikle og å kjøpe utstyr og produkter som er utviklet og eiet av unge norske virksomheter. Fordelene for de offentlige virksomhetene er at de blir utfordret på sine rutiner og løsninger og de blir også tilført ny kompetanse. Det tilsvarende gjelder for bedriftene.

For å synliggjøre omfanget av og følgene for offentlige virksomheter foreslås det at offentlige virksomheter må rapportere om sin deltagelse i slike utviklingsprosesser. Rapporteringen foreslås som en del av bedriftenes årsoppgjør, i årsberetningen.

Forslaget er ment å sørge for at offentlig virksomhet kan bidra med sin innkjøpskraft samt aktivt bidra med sin kompetanse for å beskrive behov og løsninger sammen med bedriften.

Forslag til programformulering

Høyre vil arbeide for at offentlige virksomheter deltar i utvikling, utprøving og kjøp av nye produkter og tjenester fra norske virksomheter. Offentlige virksomheter må rapportere om sin deltagelse. Rapporteringen skal skje gjennom årsberetningen.